РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015 ISO/IEC 27001:2013
1051 СОФИЯ, УЛ."ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ.: (+3592) 8119-443, ФАКС : (+3592) 81 19572, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Проект!

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д
от
ИВАНКА ШАЛАПАТОВА –
МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ОТНОСНО: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за работното време, почивките и отпуските

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЗАМ. МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане от Министерския съвет проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за работното време, почивките и отпуските.

I. С проекта на акт се предлагат промени в Наредбата за работното време, почивките и отпуските (НРВПО), които са свързани с:

- правото на удължен платен годишен отпуск за служителите в социалните услуги;
- регламентиране на ред за прехвърляне на отпуск поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето на един от родителите на майката или на бащата и на ред за прехвърляне на отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя.

1. Промените по отношение на правото на удължен платен годишен отпуск са свързани със Закона за социалните услуги (ЗСУ), който е в сила от 1 юли 2020 г. С него

социалните услуги вече се дефинират не като места и сгради (дом, център), а като дейности за подкрепа за превенция и/или преодоляване на социалното изключване, реализиране на права и подобряване на качеството на живот. Посочените социални услуги в чл. 26 и чл. 27 от НРВПО не кореспондират с новите дефиниции на социалните услуги в ЗСУ, поради което е необходимо привеждането им в съответствие с новото законодателство в областта на социалните услуги.

В Наредбата за качеството на социалните услуги (НКСУ) са посочени необходимите за всяка социална услуга категории служители, които са определени съгласно Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет. В стандартите и критериите за качество на социалните услуги, определени в приложенията към НКСУ са заложени минимални изисквания към доставчиците за осигуряване на длъжностите „педагог“, „социален педагог“ и „специален педагог“ в различните социални услуги за деца и интегрирани здравно-социални услуги за деца. Служителите с педагогически профил ползват удължен годишен отпуск по сега действащата НРВПО и техните права не следва да бъдат отнемани с преминаването на съществуващите социални услуги за деца към услугите по чл. 15 от ЗСУ, както и при привеждането на предоставяните от доставчиците социални услуги в съответствие със стандартите за качество, определени в НКСУ. С предложените промени несъответствията ще бъдат премахнати и ще се постигне синхрон между нормативните актове.

Също така се предлага право на удължен платен годишен отпуск да имат и основните специалисти, осъществяващи дейности по ръководство и предоставяне на социални услуги, служителите, пряко ангажирани с обслужването на потребителите на социалната услуга, както и препоръчителните специалисти, които работят на трудов договор и на пълно работно време. Това са служителите в социалните услуги, които осъществяват основните дейности по профила на съответната услуга, осигуряват специализирана подкрепа за задоволяване на специфични потребности на потребителите и подкрепа, включително за самостоятелен живот на потребителите при осъществяването на основни ежедневни дейности. Чрез въвеждането на правото на удължен годишен отпуск, както и по-доброто заплащане на специалистите в сферата на социалните услуги, гарантирано чрез Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет, ще се преодолее отливът на специалисти от сектора на социалните услуги към други сектори.

2. С промени в чл. 163, ал. 10 от Кодекса на труда - КТ (обн., ДВ, бр. 104 от 2022 г.) е регламентирана възможността отпускът поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето със съгласието на майката да се прехвърля освен на бащата, така също и на един от родителите на майката или на бащата.

Преди промените отпускът поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето можеше да се прехвърля на бащата. Майката имаше възможност да прехвърля този вид отпуск на своите родители или на родителите на бащата, само когато бащата е починал, а ако той е неизвестен, отпускът можеше да се прехвърли на родителите на майката. С промените в КТ, в сила от 1 януари 2023 г., тези условия за ползване на отпуска от родителите на майката или на бащата отпаднаха.

Аналогични промени са приети и в чл. 164б, ал. 2 КТ, с които се предоставя право за прехвърляне на отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя. С промените в тази разпоредба отпадна изискването осиновителят да е починал, за да има право осиновителката да прехвърли отпуска на един от родителите на осиновителката или на осиновителя.

Редът и начинът за ползването на отпуск поради бременност и раждане, прехвърлен от майката на бащата или на един от родителите на майката или на бащата, както и на отпуск при осиновяване на дете, прехвърлен на един от родителите на осиновителката или на осиновителя, са регламентирани в НРВПО, в т.ч. нормативно са определени необходимите документи и съответните декларации, които следва да се подават от работниците и служителите за ползването на отпуск. В тази връзка е необходимо да бъдат извършени промени в НРВПО, за да се осигури съответствие на подзаконовата нормативна уредба с промените в чл. 163, ал. 10 КТ и чл. 164б, ал. 2 КТ и да се регламентират по безспорен начин редът и необходимите документи за ползване на отпуск поради бременност и раждане и при осиновяване, прехвърлен от майката (осиновителката) на един от нейните родители или на родител на бащата (осиновителя).

Конкретните предложения за промени в НРВПО са:

1. С § 1 от проекта се правят промени в чл. 26 от НРВПО, с които се регламентира правото на удължен платен годишен отпуск на служителите в социалните услуги. С оглед предефинирането със ЗСУ на социалните услуги от места и сгради (дом, център) в определени дейности се предлага промени в длъжностите, които имат право на удължен платен годишен отпуск. Предлага се да се уреди правото на удължен платен годишен отпуск в размер на 36 работни дни годишно за педагозите, специалните педагози и социалните педагози, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги за деца и интегрирани здравно-социални услуги за деца, като се запазва правото на този размер на удължения платен годишен отпуск и на възпитателите, педагозите и специалните педагози в домовете за медико-социални грижи за деца и в детските ясли. Също така се предлага да се регламентира право на удължен платен годишен отпуск в размер на 26 работни дни и на основните специалисти, осъществяващи дейности по ръководство и предоставяне на социални услуги, служителите, пряко ангажирани с обслужването на потребителите на социалната услуга, както и препоръчителните специалисти, които работят на трудов договор и на пълно работно време.

2. С § 2 от проекта се предлагат изменения в чл. 27, ал. 2 от НРВПО, с които се урежда правото на удължен платен годишен отпуск в размер 30 работни дни за лицата, които управляват дейността по предоставяне на социални услуги, като се запазва съществуващото към момента право на този размер на отпуска и на директорите (управителите) на домовете за медико-социални грижи за деца и на детските ясли.

2. С § 3 от проекта на акт се правят изменения в чл. 45б, ал. 1, с които се регламентира ред за ползване на отпуска поради бременност и раждане след навършване на 6-месечна възраст на детето от един от родителите на майката или на бащата. Както бащата на детето, така и неговите баба или дядо, следва да подадат до предприятието, в което работят, писмено заявление-декларация по образец (Приложение № 8), към което се прилага копие

от удостоверението за раждане на детето. Предприятието е длъжно да разреши отпуска от деня, посочен в заявлението-декларация, а ако лицето няма право на отпуск, предприятието е длъжно да го уведоми за това незабавно, като мотивира отказа си. В следващите алинеи на разпоредбата се правят изменения, така че и родителите на майката или бащата на детето да могат да прекратят ползването на отпуска по тяхно желание, да са длъжни да уведомят предприятието за настъпването на обстоятелства, които водят до прекратяване ползването на прехвърления отпуск и др.

3. С § 4 и 5 от проекта на акт се отменят чл. 45в и чл. 45г. Посочените разпоредби регламентират ред за ползване и прекратяване на ползването на отпуска поради бременност и раждане в случаите на починал или неизвестен баща, а с промените в чл. 163, ал. 10 и чл. 164б, ал. 2 КТ тези условия за прехвърляне правото на ползване на отпуск отпаднаха.

4. С промените в чл. 46в, ал. 1 (§ 6 от проекта на акт) се регламентира ред за прехвърляне на отпуск при осиновяване след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя. Както осиновителят на детето, така и един от неговите родители или родител на осиновителката, следва да подадат до предприятието, в което работят, писмено заявление-декларация по образец (Приложение № 10), към което се прилага копие от влязло в сила съдебно решение за осиновяване и копие от акта за предаване на детето за осиновяване. Предприятието е длъжно да разреши отпуска от деня, посочен в заявлението-декларация, а ако лицето няма право на отпуск, предприятието е длъжно да го уведоми за това незабавно, като мотивира отказа си. Отменя се ал. 2 в чл. 46в от НРВПО, която регламентира ред за ползване и прекратяване на ползването на отпуска поради осиновяване в случаите на починал осиновител.

4. С § 7 и 8 от проекта на акт се правят промени в Приложение № 8 и № 10 от наредбата, с които съдържанието на заявлението-декларация за ползването на отпуска за остатъка до 410 дни от отпуска поради бременност и раждане и на заявлението-декларация за ползване на отпуска при осиновяване се съобразява с предложените изменения с § 1 и § 4 от проекта.

5. С § 9 се отменят приложения № 10а, 11 и 12, отнасящи се до ползването на отпуски в случаите на починал или неизвестен баща и на починал осиновител.

II. **Очакваните резултати** от приемането на проекта на постановление са:

1. осигуряване на съответствие на разпоредбите на НРВПО с нормативен акт от по-висока степен – Кодекса на труда и Закона за социалните услуги;

2. осигуряване на правото на удължен платен годишен отпуск на служителите, които осъществяват дейности по предоставяне на социални услуги;

3. гарантиране на ясни правила за ползване на прехвърлен от майката отпуск поради бременност и раждане на един от нейните родители или на един от родителите на бащата или на прехвърлен от осиновителката отпуск при осиновяване на дете след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване на един от родителите на осиновителката или осиновителя.

III. Приемането на предложения проект на постановление не налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право, тъй като с материята, която регламентира актът, не се хармонизират актове на Европейския съюз.

IV. Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет.

С проекта на акт не се предвиждат допълнителни разходи/трансфери/други плащания, които се предлага да бъдат одобрени по бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет или по сметка за средства от Европейския съюз, за сметка на бюджети по държавния бюджет. Разходите, необходими за изпълнението на предложения проект на постановление, са в рамките на одобрените средства със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година за делегираните от държавата социални дейности по бюджетите на общините, както и в рамките на основните бюджетни взаимоотношения на общините с централния бюджет в средносрочната бюджетна прогноза за съответния период

Към проекта на акт е изготвена и приложена финансова обосновка съгласно образеца по приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

V. Проектът на Постановление за изменение на Наредбата за работното време, почивките и отпуските е обсъден в Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Съгласно чл. 26, ал. 2-4 от Закона за нормативните актове проектът на Постановление за изменение и допълнение на Наредбата за работното време, почивките и отпуските, предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от Закона за нормативните актове и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ са публикувани на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет с 30-дневен срок за представяне на становища и предложения.

Проектът на Постановление за изменение и допълнение на Наредбата за работното време, почивките и отпуските е съгласуван в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЗАМ. МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да приеме проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за работното време, почивките и отпуските.

МИНИСТЪР НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА:

ИВАНКА ШАЛАПАТОВА